

Anne DEN HOLLANDER
De orthopedagoog als mediator

Uitgeverij SWP, Amsterdam, 2008, ISBN 978-90-6665-981-0, 88 blz., 12,90 euro

Mediation of bemiddeling zit in de lift. Het blijkt immers een bijzonder goede methode om conflicten buiten de rechtspraak om op te lossen. Het is dus geen wonder dat ook in echtscheidingen er de laatste decennia een verschuiving is gekomen, waarbij bemiddeling een steeds prominentere plaats is gaan innemen. Gezien de maatschappelijke en justitiële evoluties waarbinnen echtscheiding groeide van een schuldvraag tussen twee partijen die tegenover elkaar staan naar een gezamenlijke beslissing waarbij alle betrokken partijen (en dus ook de kinderen) hun belangen behartigd willen zien, is bemiddeling een terrein geworden waarop diverse beroepsgroepen (aanvankelijk vooral juristen) zich zijn gaan manifesteren. De Nederlandse auteur van dit boek onderzocht (voornamelijk door literatuurexploratie) op welke wijze orthopedagogen dit nieuwe werkterrein op een zinvolle wijze kunnen betreden.

Haar betoog is uiteraard heel sterk op Nederland gericht, al vindt de aandachtige lezer genoeg aanknopingspunten die eveneens voor Vlaanderen gelden. In een zeer methodisch opgebouwd onderzoek wordt achtereenvolgens ingegaan op wat mediation precies is, waarna de specifieke vorm (scheidingsbemiddeling) die het terrein bij uitstek zou kunnen vormen voor de orthopedagoog, verhelderd wordt. De orthopedagogische aspecten van echtscheidingen worden eerst wat nader geanalyseerd, vooreerst de auteur tot besluiten tracht te komen over hoe en waarom orthopedagogen bij uitstek deskundigen kunnen worden in de scheidingsbemiddeling.

Centraal in het betoog van de auteur staat de gedachte dat de competenties die van een orthopedagoog verwacht worden, nauw samenhangen met de competenties die mediators moeten verwerven om erkend

te worden. Van de vier theoretische modellen die momenteel gangbaar zijn in mediation, lijkt het narratieve model niet alleen bijzonder goed aangewezen bij scheidingsbemiddeling, maar – zo argumenteert de auteur – is dit model ook uitermate passend voor orthopedagogen die zich bij problematische opvoedingssituaties wel vaker bezig houden met communicatie en metacommunicatie. Het narratieve model wil net op de communicatie ingrijpen om tot een nieuw, voor iedereen werkbaar “verhaal” te komen, dat constructief is en ieders belang een plaats geeft, en waarbij onderweg de onderlinge omgang tussen de gezinsleden verbeterd wordt. Orthopedagogen kunnen op die manier, vanuit hun deskundigheid betreffende de noden van het kind en de risico's op het verworden van een echtscheiding tot een problematische opvoedingssituatie, niet alleen een rol spelen tijdens de scheidingsbemiddeling, maar zeker ook daarna, wanneer het ouderschapsplan (waarin ouders aangeven op welke manier en door wie welke zorg voor de kinderen opgenomen wordt) effectief uitgevoerd moet worden én een dynamisch gegeven moet blijven (want kinderen ontwikkelen en hun ontwikkelingsbehoeften veranderen dus).

Dat orthopedagogen een belangrijke rol kunnen spelen in scheidingsbemiddeling, is natuurlijk geen verbazingwekkend resultaat, en eerlijk gezegd denk ik niet dat veel orthopedagogen dit boek nodig hebben om daarvan overtuigd te raken. De relevantie van dit boek is dan ook vooral te zoeken in de argumentatie die geleverd wordt door de auteur met betrekking tot de wijze waarop orthopedagogen goede mediators kunnen zijn. De zeer gestructureerde aanpak en opbouw die de auteur hanteert in dit boek, is op zich toe te juichen (liever een methodisch opgebouwde redenering te lezen dan een chaotisch verhaal waarin de samenhang verloren

dreigt te gaan), maar om voor elk onderdeel van elk hoofdstuk en voor elk besluit telkens opnieuw diezelfde structurering te herhalen, is toch wel van het goede te veel. De indruk wordt daarbij soms gewekt dat de auteur uiteindelijk niet al te veel te vertellen heeft (en geen 88 bladzijden zou kunnen vullen), en daarom haar toevlucht zoekt tot het veelvuldig herhalen van de te nemen en nadien genomen stappen.

Hoe zinvol de inhoudelijke bijdrage ook is van dit boek, het kon misschien toch iets beknopter. Nu ja, aan duidelijkheid geen

gebrek in dit boek natuurlijk... Heel kort worden aanbevelingen gegeven over wat verder nog nodig is, met name onderzoek naar de factoren binnen de communicatie die van een echtscheiding een problematische opvoedingssituatie maken en de aanbeveling om in de orthopedagogenopleiding reeds ruimte te voorzien om de competenties met betrekking tot mediation aan te leren.

*Sven Volckerijck,
OC Sint-Jozef Gent*